

KARAKTERISTIEKE OBJECTEN

BESCHERMD STADSGEZICHT APPINGEDAM EN

BESCHERMD DORPSGEZICHT MARSUM

Karakteristieke objecten

Beschermd stadsgezicht Appingedam en beschermd dorpsgezicht Marsum

Inhoud

1. Inleiding
2. Selectie karakteristieke objecten
 - Appingedam
 - Marsum
3. Waarderingscriteria
4. Bronnenlijst

1. Inleiding

Dit boekwerkje bevat de lijst met karakteristieke objecten in het beschermd stadsgezicht van Appingedam en het beschermd dorpsgezicht van Marsum. Deze selectie is uitgevoerd door Libau in opdracht van de gemeente Eemsdelta. In deze inleiding komen de aanleiding, het doel en de werkwijze van het onderzoek aan bod.

Aanleiding en doel

De gemeente Eemsdelta heeft zich uitgesproken over de wenselijkheid van het aanwijzen van karakteristieke objecten in de beschermde gezichten van Appingedam en Marsum. Karakteristieke gebouwen dragen bij aan de ruimtelijke kwaliteit en de beleving van de historische binnenstad van Appingedam en het wierdedorp Marsum.

Door middel van het planologisch verankeren van deze objecten in het bestemmingsplan kunnen bij eventuele sloopaanvragen de cultuurhistorische waarde van een object expliciet een rol spelen in de afweging voor sloop en/of wijziging. Hiermee kan worden voorkomen dat waardevolle panden worden gesloopt zonder dat een nadere afweging is gemaakt ten aanzien van de cultuurhistorische- en stedenbouwkundige waarde van het object. Een karakteristieke status geeft een bescherming op objectniveau, daarnaast geldt op gebiedsniveau reeds de bescherming vanwege de status als rijksbeschermd dorps- en stadsgezicht. Daarnaast zijn voor de gehele gemeente Eemsdelta karakteristieke van het landschap en de dorpen in beeld gebracht.

Het aanwijzen van karakteristieke objecten in de beschermde gezichten van Appingedam en Marsum is onderdeel van de beleidsharmonisatie op het gebied van erfgoed voor de heringedeelde gemeente Eemsdelta. In de beschermde gezichten van de voormalige gemeente Delfzijl en Loppersum zijn namelijk reeds karakteristieke objecten opgenomen in de bestemmingsplannen. Met een inventarisatie en selectie van karakteristieke objecten biedt de gemeente duidelijkheid vooraf, zowel richting eigenaren als andere partijen die bij herstelopgaven betrokken zijn, en wordt voorkomen dat de gemeente slechts ad hoc en per individuele casus kan reageren op de ontwikkelingen. Daarnaast wordt vanuit de samenleving een groeiende belangstelling gesignaleerd voor – en een roep om – bescherming van cultureel erfgoed als drager van lokale identiteit.

De Provincie Groningen stelt voor eigenaren van karakteristieke panden subsidie beschikbaar voor regulier onderhoud. Met de *subsidieregeling regulier onderhoud karakteristieke panden en gemeentelijke monumenten Groningen (SOK)* wil de provincie eigenaren stimuleren om onderhoud uit te (blijven) voeren aan de gebouwen die belangrijk zijn voor de identiteit en ruimtelijke kwaliteit in de aardbevingsgemeenten.

Werkwijze

Het uitgangspunt van de inventarisatie van karakteristieke objecten is de door de gemeente aangeleverde lijst met adressen gelegen binnen de beschermde dorpsgezichten. Op deze lijst staan 298 objecten gebouwd voor 1960. Alle objecten op deze lijst zijn beoordeeld. Daarnaast is aanvullend veldwerk verricht, evenals beknopt literatuuronderzoek. Op basis hiervan is de selectie met karakteristieke objecten tot stand gekomen.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat het belangrijkste onderdeel van dit document, namelijk de selectie met karakteristieke objecten in het beschermd stadsgezicht van Appingedam en het beschermd dorpsgezicht van Marsum. De objecten op de lijst zijn gerangschikt per kern en vervolgens op straatnaam en huisnummer. Ieder object is voorzien van een korte beschrijving en een score ten aanzien van de vijf algemeen gehanteerde criteria voor de waardering van gebouwd erfgoed. Daarnaast zijn alle karakteristieke objecten van de lijst op kaart aangegeven, evenals de reeds beschermde rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten. De rijks- en gemeentelijke monumenten in het gebied zijn al beschermd en maken daarom geen deel uit van het onderzoek. Hoofdstuk 3 bevat een nadere omschrijving van de gehanteerde criteria. Tot slot bestaat hoofdstuk 4 uit een overzicht van de gebruikte bronnen.

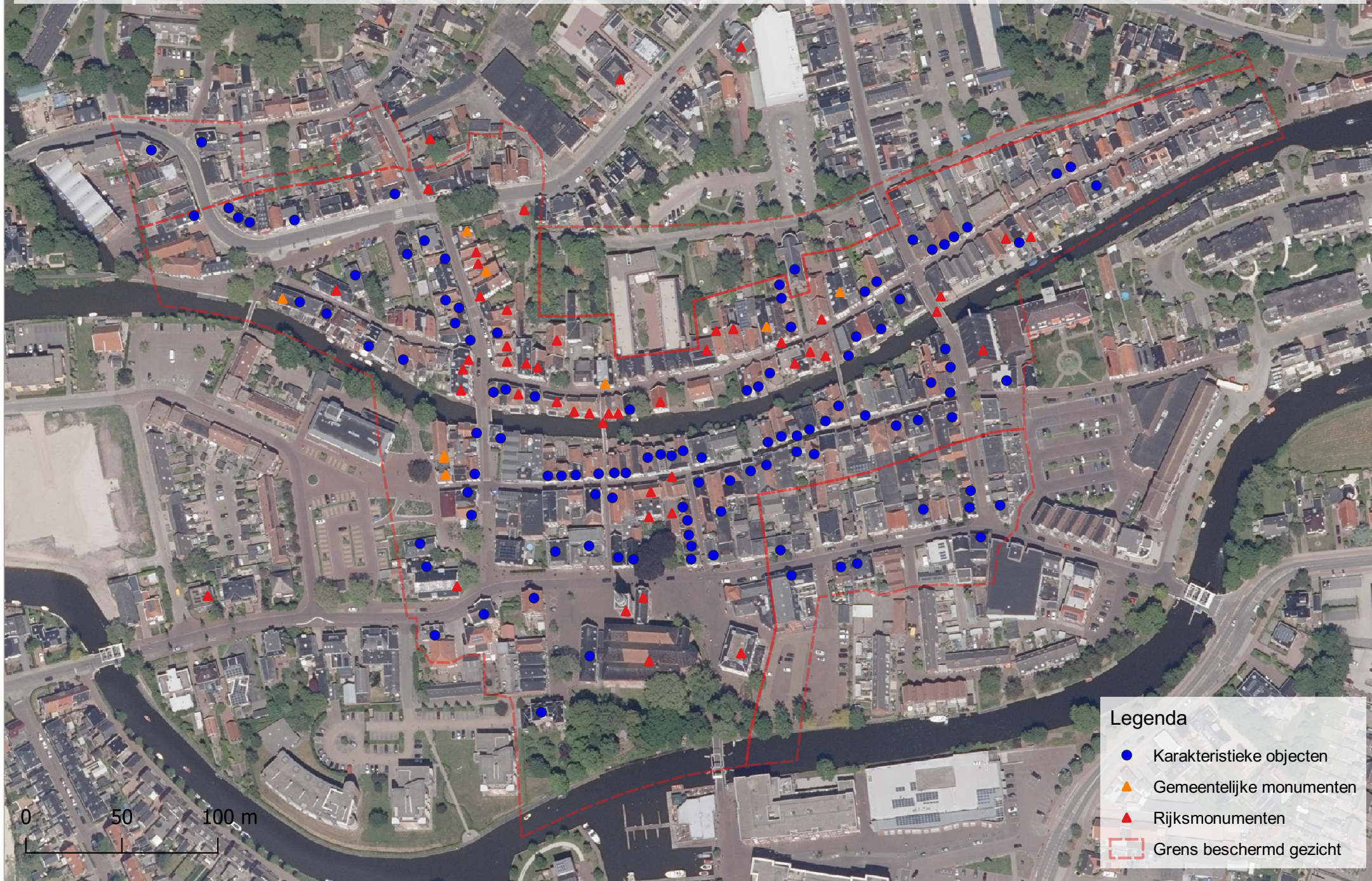
Sanne Tillema, Libau

Herman Waterbolk, Libau

31 januari 2022

2. Selectie karakteristieke objecten

Karakteristieke objecten beschermd stadsgezicht Appingedam

Appingedam		Bolwerk 2	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3		

Woongebouw uit 1931, gebouwd na het afronden van de straathoek. Uitgevoerd naar ontwerp van de architect B.K. Dertien in expressionistische architectuur. Zeer beeldbepalende ligging op de hoek en vormt een gesloten gevelwand. Een geheel met Bolwerk 4 en Koningstraat 1, waarvan Bolwerk 2 het middendeel is van het woongebouw.

Appingedam		Bolwerk 9-11	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	3	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3		

Winkel-woning gebouwd in circa 1900. Uitgevoerd in zeer rijke eclectische architectuur. Gepleisterd gebouw o.a. voorzien van toren op de hoek, rijk gedecoreerde voorgevel. Zeer beeldbepalende hoekligging aan het Bolwerk.

Appingedam		Bolwerk 19-19a, 21-21a	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3		

Wooncomplex gebouwd in 1937 na het afronden van de straathoek. Uitgevoerd in sobere interbellumarchitectuur, met kenmerkende ronde vensters en deurpartijen. Tweelaags pand met kapverdieping, vormt een gesloten gevelwand langs de weg. De gevel volgt de bocht in de weg. Zeer beeldbepalende hoekligging.

Appingedam		Cornelis Albertsstraat 4	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3		

Voormalige herberg/hotel met veerhuis en aanleglaats. Vormt een geheel met C. Albertsstraat 2 (gemeentelijk monument). Tweelaags pand onder schilddak met nokschoorstenen en voorzien van daklijst. Invloeden van neoclassicisme. In 1936 deels verbouwd tot winkelwoning. Zeer beeldbepalende ligging tussen de vm. Speckersgang en het Damsterdiep.

Appingedam		Bolwerk 4	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3		

Woongebouw uit 1931, gebouwd na het afronden van de straathoek. Uitgevoerd naar ontwerp van de architect B.K. Dertien in expressionistische architectuur. Zeer beeldbepalende ligging op de hoek en vormt een gesloten gevelwand. Een geheel met Bolwerk 2 en Koningstraat 1, waarvan Bolwerk 4 de hoek markeert.

Appingedam		Bolwerk 18	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3		

Woonhuis, voormalige winkel-woning. Tweelaags pand uitgevoerd in ambachtelijk-traditionele trant. Kenmerkende hoekligging met entree en balkon op de hoek. Zeer beeldbepalend gelegen op de hoek van het Bolwerk en de Nieuwstad.

Appingedam		Cornelis Albertsstraat 3	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3		

Woonhuis. Voormalige pastorie gebouwd in 1857 in opdracht van de Afscheiden Kerkgemeenschap van Appingedam. Tweelaags pand onder schilddak, uitgevoerd in ambachtelijk-traditionele trant. Zeer beeldbepalend en kenmerkende teruggerooide ligging tussen de C. Albertsstraat en de Koningstraat.

Appingedam		Cornelis Albertsstraat 10	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Woonhuis gebouwd in 1936. Woning onder kap met wolfseind. Uitgevoerd in expressionistische architectuur, o.a. voorzien van een forse gemetselde schoorsteen, entree in portiek en relatief brede dakoverstekken. Zeer beeldbepalende ligging in de Cornelis Albertsstraat.

Appingedam		Cornelis Albertsstraat 18	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	1	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Voormalige winkel-woning. Tweelaags pand in ambachtelijk-traditionele trant. Voorgevel met de op de begane grond een winkelpui met natuursteen. Voorgevel met lijstgevel. Onderkelderd. Beeldbepalende ligging binnen de rooilijn en onderdeel van historisch bebouwingsbeeld.

Appingedam		Dijkstraat 4	
Cultuurhistorische waarde:	3	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3		

Voormalige edele heerd. Volgens jaartalankers opnieuw opgetrokken in 1619. Rond 1880 verbouwd, o.a. voorzien van blokbepaling en vensters voorzien van geprofileerde omlijsting en decoratie. Winkelpui met entree op de hoek van latere datum, mogelijk jaren '20. Zeer beeldbepalend gelegen op de hoek van de Dijkstraat en de Kniestraat.

Appingedam		Dijkstraat 17	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	1	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Winkel-woning. Locatie is een voormalige edele heerd. Pand onder wolfsdak en aan de voorzijde voorzien van topgevel met gemetselde bekroning. Voorgevel met banden in gekleurd metselwerk. Omlijsting van vensters is latere toevoeging. Beeldbepalende ligging in de rooilijn en kenmerkend voor de bebouwingsschaal aan deze zijde van de straat.

Appingedam		Dijkstraat 22-22a	
Cultuurhistorische waarde:	3	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Woonhuis, van oorsprong 15e eeuws. Locatie is een voormalige edele heerd. Tweelaags pand met ondiepe aanbouw aan de achterzijde. Met een van de oudste achtergevels van Appingedam. Pui op begane grond gewijzigd en van ondergeschikte waarde. Zeer beeldbepalende hoekligging en kenmerkend voor geschiedenis van Appingedam.

Appingedam		Cornelis Albertsstraat 22	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Voormalige winkel-woning. Pand met brede tuitgevel afgesloten door een kroonlijst. Met vm winkelruiten op de begane grond en entree op de hoek. Pand volgt de kenmerkende afwijkende kavelrichting ten opzichte van de straat. Beeldbepalend gelegen en onderdeel van historisch bebouwingsbeeld.

Appingedam		Dijkstraat 15	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Winkel-woning. Pand onder kap met wolfseinden en voorzien van daklijst. In de voorgevel een gevelsteen met zwaan en tekst 'niet sonder God'. In ambachtelijk-traditionele trant. De pui is gewijzigd en van ondergeschikte waarde. Beeldbepalende ligging in de rooilijn en kenmerkend voor de bebouwingsschaal aan deze zijde van de straat.

Appingedam		Dijkstraat 19	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Winkel-woning. Pand bestaande uit twee bouwdelen, de winkel-woning aan de Dijkstraat en een bouwdeel gelegen aan het Damsterdiep. Voorgevel met lijstgevel, drie vensters en een etalage. In ambachtelijk-traditionele trant. Beeldbepalende ligging in de rooilijn en kenmerkend voor de bebouwingsschaal aan deze zijde van de straat. Gelegen aan steeg.

Appingedam		Dijkstraat 23	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3		

Winkel-woning. Tweelaags pand met souterain aan de zijde van het Damsterdiep. Voorgevel met typerende lijstgevel met zogeheten 'oren' en winkelpui. Achtergevel met blokbepaling en lijstgevel. Gelegen op de hoek met de steeg naar de Vrouwenbrug. Meerzijdig beeldbepalend.

Appingedam		Dijkstraat 25	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Winkel-woning. Pand onder schilddak en met typerende lijstgevel voorzien van 'oren'. In ambachtelijk-traditionele trant. Pui in de voorgevel van ondergeschikte waarde. Gelegen op de hoek met de steeg naar de Vrouwenbrug. Meerzijdig beeldbepalend.</p>	

Appingedam		Dijkstraat 26	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Winkel-woning. Op locatie van vm. edele heerd. Tweelaags, relatief diep pand. Voorzien van voorgevel met typerende lijstgevel met zogeheten 'oren'. Vensters met schelp-motief op de verdieping. Omlijste vensters op de begane grond. Zijgevel met blokkbepleistering. Beeldbepalende hoekligging in de roolijn op de hoek met de Oude Kerkstraat.</p>	

Appingedam		Dijkstraat 27	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Winkel-woning. Tweelaags pand onder hoge kap. Uitgevoerd in amchtelijk-traditionele trant. Beeldbepalende ligging, met name van belang als onderdeel van de bebouwingswand langs het Damsterdiep. Pand steekt voorbij de naastgelegen bebouwing.</p>	

Appingedam		Dijkstraat 31, 31a-c	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Winkel met vm. woning. Met name van belang aan de zijde van het Damsterdiep. Schilddak met lijstgevel. Vormt aan de Dijkstraat een geheel met nr. 33. Voorgevel aan de Dijkstraat is van ondergeschikt belang. Beeldbepalend onderdeel van de bebouwingswand langs het Damsterdiep.</p>	

Appingedam		Dijkstraat 33	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Winkel met vm. woning. Met name van belang aan de zijde van het Damsterdiep. Kapvorm is een latere wijziging / afknotting. Vormt aan de Dijkstraat een geheel met nr. 31. Voorgevel aan de Dijkstraat is van ondergeschikt belang. Beeldbepalend onderdeel van de bebouwingswand langs het Damsterdiep.</p>	

Appingedam		Dijkstraat 35, 35a-b	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Winkel met vm. woning. Met name van belang aan de zijde van het Damsterdiep. Gevel achterzijde met lijstgevel. Vormt aan de Dijkstraat een geheel met nr. 37. Voorgevel aan de Dijkstraat is van ondergeschikt belang. Beeldbepalend onderdeel van de bebouwingswand langs het Damsterdiep.</p>	

Appingedam		Dijkstraat 36	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Winkel-woning. Tweelaags pand met zolderverdieping, onder schilddak en voorzien van lijstgevel met zogeheten 'oren'. Gevels met blokkbepleistering. Pui is van ondergeschikt belang. Beeldbepalende ligging op de hoek van de Nieuwe Kerkstraat.</p>	

Appingedam		Dijkstraat 37, 37a	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Winkel met vm. woning. Met name van belang aan de zijde van het Damsterdiep. Grotendeels onder schilddak. Achterzijde met lijstgevel. Oudere zijgevel aan de zijde van de steeg. Vormt aan de Dijkstraat een geheel met nr. 35. Voorgevel aan de Dijkstraat is van ondergeschikt belang. Beeldbepalend onderdeel van de bebouwingswand langs het Damsterdiep.</p>	

Appingedam		Dijkstraat 38	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Winkel-woning. Locatie is een voormalige edele heerd. Tweelaags pand onder schilddak met nok haaks op de straat. Voorgevel met lijstgevel. Pui is gewijzigd en van ondergeschike waarde. Ensemble met Dijkstraat 40. Beeldbepalende ligging aan de Dijkstraat.

Appingedam		Dijkstraat 40, 40a, 40b	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Dubbele winkel-woning. Locatie is een voormalige edele heerd. Tweelaags pand bestaande uit voor- en achterhuis, gelegen met nok evenwijdig aan de straat. Voorgevel met lijstgevel. Pui is gewijzigd en van ondergeschike waarde. Ensemble met Dijkstraat 38. Beeldbepalende ligging aan de Dijkstraat.

Appingedam		Dijkstraat 44, Wijkstraat 37a	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	3
Architectuurhistorische waarde:	3	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Locatie van voormalige edele heerd. Winkel-woning uit ca. 1890. Relatief hoog pand onder schilddak. O.a. met lijstgevel, vensters met aanzet- en sluitstenen en gestucte banden. Met op de begane grond een eind 19e-eeuwse winkelpui met o.a. gietijzeren kolommen. Relatief gaaf bewaard gebleven 19e eeuws gevelbeeld. Beeldbepalende ligging in de Dijkstraat.

Appingedam		Dijkstraat 48	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	3	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Locatie van voormalige edele heerd. Voormalig kantoor met woonhuis, gebouwd in circa 1905. Tweelaags pand uitgevoerd met kenmerken van de neorenaissance, o.a. mozaïek in boogtrommels, gekleurde aanzet- en sluitstenen en gepleisterde banden, donkere plint. Beeldbepalende ligging aan de Dijkstraat.

Appingedam		Dijkstraat 39-39a	
Cultuurhistorische waarde:	3	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Voormalig postkantoor en later apotheek Salentijn. Gebouwd in 1865. Fors tweelaags pand onder afgeknot schilddak. Pui op de begane grond van ondergeschikt belang. Jonger bouwdeel aan de oostzijde valt buiten de aanduiding. Beeldbepalend aan de zijde van de Dijkstraat en als onderdeel van de bebouwing langs het Damsterdiep.

Appingedam		Dijkstraat 42	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	1	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Locatie van voormalige edele heerd aan de Dijkstraat. Pand gelegen tussen de Dijkstraat en de Wijkstraat. Met name van belang aan de Wijkstraat (linker gevel van het winkelcomplex). Gevel aan de Dijkstraat is van ondergeschikt belang. Tweelaags pand met schilddak, kroonlijst en winkelpui.

Appingedam		Dijkstraat 47-47a	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Woonhuis. Eenlaags pand met zolderverdieping. Pand onder schilddak, voorzien van typerende lijstgevel met zogeheten 'oren'. Uitgevoerd in ambachtelijk-traditionele trant. Beeldbepalende ligging binnen de rooilijn. Kenmerkend voor de bebouwingsschaal aan deze zijde van de straat.

Appingedam		Dijkstraat 49-49a	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Winkel-woning. Samengesteld volume. Hoofdzakelijk tweelaags pand. Voorzijde met lijstgevel en etalage. Met bouwdeel voorzien van witte blokbepleistering aan de zijde van het Damsterdiep. Van beeldbepalend belang aan zowel de zijde van de Dijkstraat als het Damsterdiep.

Appingedam		Dijkstraat 50, Wijkstraat 41a	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Winkel-woning. Drielaags pand op T-vormige plattegrond. Voorgevel met lijstgevel en twee rijen vensters. Pui is gewijzigd en van ondergeschikte waarde. Beeldbepalende ligging aan de Dijkstraat.</p>	

Appingedam		Dijkstraat 53, 53a-53b	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Winkel-woning. Samengesteld volume. Hoofdzakelijk tweelaags pand. In ambachtelijk-traditionele trant met invloeden van neoclassicisme, o.a. met lijstgevel. Pui gewijzigd en van ondergeschikt belang. Beeldbepalende ligging aan de Dijkstraat. Ensemble met Dijkstraat 51.</p>	

Appingedam		Dijkstraat 57	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Winkelpand. Eenlaags pand met souterain aan de zijde van het Damsterdiep. Uitgevoerd in ambachtelijk-traditionele trant. Voorgevel met typerende lijstgevel met zogeheten 'oren' en etalage. Beeldbepalende ligging in de rooilijn aan de Dijkstraat en de steeg richting de Smalle brug. Kenmerkend voor de bebouwingsschaal aan deze zijde van de straat.</p>	

Appingedam		Dijkstraat 68-68a	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Winkel-woning. Relatief breed, tweelaags pand onder hoog schilddak. Voorgevel uitgevoerd als lijstgevel. Pui in recente fase gewijzigd. De platte aanbouw aan achterzijde is van latere datum en valt buiten de aanduiding. Beeldbepalende ligging in de Dijkstraat.</p>	

Appingedam		Dijkstraat 51-51a	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Winkel-woning. Tweelaags pand onder schilddak met de nok evenwijdig aan de straat. In ambachtelijk-traditionele trant met invloeden van neoclassicisme, o.a. lijstgevel en vensters met wenkbrouwbogen. Beeldbepalende ligging aan de Dijkstraat. Ensemble met Dijkstraat 53.</p>	

Appingedam		Dijkstraat 55	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Winkel-woning. Tweelaags, relatief breed pand. Voorgevel uit circa 1910, met o.a. erker en gestucte banden op de verdieping en etalage over de gehele begane grond. Beeldbepalende ligging in de rooilijn aan de Dijkstraat en onderdeel van historisch bebouwingsbeeld.</p>	

Appingedam		Dijkstraat 59, 59a	
Cultuurhistorische waarde:	3	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	3
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Winkel. Voormalige 18e eeuwse huissynagoge. Eenlaags pand met souterain aan het Damsterdiep. Onder kap met wolfseinden. Met name van belang aan de zijde van het Damsterdiep. Voorgevel aan de Dijkstraat gewijzigd. Beeldbepalend gelegen, met name aan de zijde van het Damsterdiep en de steeg richting de Smalle brug.</p>	

Appingedam		Dijkstraat 69-69a	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	1	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Winkelpand. Eenlaags pand, samengesteld volume. Voorgevel voorzien van togevel en bekroond met een smalle gemetselde balustrade. Pui gewijzigd en van ondergeschikt belang. Beeldbepalende ligging aan de Dijkstraat en kenmerkend voor de bebouwingsschaal aan deze zijde van de straat.</p>	

Appingedam		Dijkstraat 70	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Winkel-woning. Tweelaags pand met de nokrichting evenwijdig aan de straat. Vrij breed pand. Voorgevel voorzien van lijstgevel en deels met etalage. Uitgevoerd in ambachtelijk-traditionele trant. Bouwdelen aan de achterzijde zijn van latere datum en vallen buiten de aanduiding. Beeldbepalende ligging aan de Dijkstraat.

Appingedam		Dijkstraat 73-75	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Pastorie behorende bij de naastgelegen gereformeerde kerk. Gebouwd in circa 1880 en uitgevoerd als dwarshuis. Eenlaags pand uitgevoerd in ambachtelijk-traditionele trant met invloeden van neoclassicisme, o.a. een symmetrische opzet, daklijst en dakopbouw. Ensemble met naast gelegen kerkgebouw (rijksmonument), verenigingsgebouw en kosterswoning.

Appingedam		Gouden Pand 8	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3		

Woonhuis. Tweelaags pand voorzien van lijstgevel. Voorgevel is gepleisterd en voorzien van vensters met omlijsting. Vermoedelijk met oudere kern. Beeldbepalende ligging aan het Gouden Pand en naast rijksmonument nr. 6.

Appingedam		Gouden Pand 11	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Woonhuis. Eenlaags pand onder zadeldak met de nokrichting evenwijdig aan de straat. Symmetrisch opgezette voorgevel met centraal de entree waarboven een dakopbouw. Uitgevoerd in ambachtelijk-traditionele trant met invloeden van neoclassicisme. Beeldbepalende ligging binnen de rooilijn en historisch bebouwingsbeeld.

Appingedam		Dijkstraat 71, Sint Annastraat 3b	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	3	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3		

Winkel-woning. Sigarenhandel H. Martens, gebouwd in circa 1905. Uitgevoerd in Jugendstil architectuur, o.a. met kenmerkende entree op de hoek, gebruik van gekleurde en geglazuurde baksteen, forse etalageruiten. Zeer beeldbepalende hoekligging.

Appingedam		Gouden Pand 2	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	3	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3		

Locatie voormalige edele heerd. Winkel-woning gebouwd in 1939 voor drogist P. Zuidema. Tweelaags pand met op de hoek een kenmerkende halfronde gevel en kap welke de hoek in de straat volgt. Voorzien van ruime etalage. In Defltse School stijl. Zeer beeldbepalende ligging in de as van het Gouden Pand, op de hoek aan het Damsterdiep en bij de Vlinterbrug.

Appingedam		Gouden Pand 9, C. Albertsstraat 11	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Voormalige winkel-woning. Eenlaags pand bestaande uit twee volumes, het iets hogere voormalige winkeldeel gelegen op de hoek met winkelruiten en de lagere woning aan de C. Albertsstraat. Hoekaccent in de vorm van een dakopbouw. Boogtrommels voorzien van mozaïek. Beeldbepalende hoekligging.

Appingedam		Gouden Pand 13	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Woonhuis en voormalig pakhuis. Relatief ondiep pand met de nokrichting haaks op de weg. Voorgevel met de op de verdieping kenmerkende luiken en vensters. Gevelindeling op de begane grond gewijzigd. In ambachtelijk-traditionele trant. Beeldbepalende ligging binnen de rooilijn en historisch bebouwingsbeeld. Locatie voormalige edele heerd.

Appingedam		Gouden Pand 15	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Voormalige winkel-woning. Diep pand met de nokrichting haaks op de weg. Tweelaags gebouw met een inzwenkende lijstgevel. Op de begane grond een pui met etalage, mogelijk uit circa 1910. Beeldbepalende ligging binnen de rooilijn en historisch bebouwingsbeeld.</p>	

Appingedam		Gouden Pand 23	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Villa Rozenburg. Woonhuis uitgevoerd in neogotische architectuur, onder andere voorzien van kenmerkende trapgevels, torentje, vensters met roedeverdeling. Beeldbepalend gelegen aan het in 1966 gedempte Kattendiep.</p>	

Appingedam		Kniestraat 7	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3		
		<p>Voormalige winkel-woning. Tweelaagd pand onder zadeldak. Uitgevoerd in expressionistische architectuur: o.a. voorzien van winkelpuien, erkervormige vensters op de verdieping en decoratief gebruik van metselwerk. Mogelijk op oudere fundamenten. Zeer beeldbepalende ligging binnen de rooilijn en historisch bebouwingsbeeld.</p>	

Appingedam		Kniestraat 10a, 10l	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Winkel-woning. Gelegen op de hoek van de Kniestraat en het Damsterdiep. Woning gebouwd in circa 1930. Tweelaags pand onder schilddak met relatief brede dakoverstek. Kenmerkende erkervormige uitbouw op de hoek. Met kelderverdieping aan het Damsterdiep. Uitgevoerd in zakelijk-expressionisme. Beeldbepalende hoekligging bij de brug.</p>	

Appingedam		Gouden Pand 21	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Woonhuis. Eenlaags pand, met de nokrichting haaks op de weg gelegen. Voorgevel voorzien van lijstgevel en dakopbouw. Uitgevoerd in ambachtelijk-traditionele trant. Beeldbepalende ligging binnen de rooilijn en historisch bebouwingsbeeld.</p>	

Appingedam		Gouden Pand 25	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Woonhuis. Eenlaags blokvormig dwarshuis. Symmetrisch opgezette gevels, met entree in een portiek in het middenrisaliet. Uitgevoerd in ambachtelijk-traditionele trant met invloeden van neoclassicisme. Zeer beeldbepalende ligging op de hoek Gouden Pand - Koningstraat.</p>	

Appingedam		Kniestraat 9, 11	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	1	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Woonhuis uitgevoerd als dwarshuis met zadeldak en wolfseinden. Mogelijk gebouwd rond 1800. Eenlaags pand in ambachtelijk-traditionele trant. Voorzien van blokbepleistering. Beeldbepalende hoekligging binnen de rooilijn en historisch bebouwingsbeeld.</p>	

Appingedam		Kniestraat 15	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Woonhuis. Locatie voormalige edele heerd. Pand met kelderverdieping aan het Damsterdiep. Mogelijk oudere kern. Voorgevel voorzien van kenmerkend hoefijzervormig metselwerk in Jugendstil. Pui aan de straatzijde gewijzigd. Beeldbepalende hoekligging aan het Damsterdiep bij de Vlintenbrug.</p>	

Appingedam		Koningstraat 1	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3		
		<p>Woongebouw uit circa 1930 na afronding van de straathoek. Uitgevoerd naar ontwerp van de architect B.K. Dertien in expressionistische architectuur. Zeer beeldbepalende ligging op de hoek en vormt een gesloten gevelwand. Een geheel met Bolwerk 2 en 4, waarvan Koningstraat 1 rechter de hoek markeert.</p>	

Appingedam		Koningstraat 17-19	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Voormalige winkel met dubbele woning, gebouwd rond 1880. Op locatie van vm. edele heerd. Eenlaags gebouw onder schilddak. Voormalige winkel op de hoek, met entree en twee winkelpuien. Uitgevoerd in ambachtelijk-traditionele trant. Beeldbepalende hoekligging binnen de rooilijn en het historisch bebouwingsbeeld.</p>	

Nieuwe Kerkstraat 3	
Cultuurhistorische waarde:	1 Authenticiteit: 2
Architectuurhistorische waarde:	2 Zeldzaamheid: 2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3
	
<p>Woonhuis. Eenlaags pand onder schilddak met de nokrichting haaks op de straat. Eenvoudig woonhuis in ambachtelijk-traditionele trant. Ensemble van een reeks kleinere woningen gelegen aan de westzijde van de Nieuwe Kerkstraat. Beeldbepalende ligging binnen de rooilijn en onderdeel van het historische bebouwingsbeeld.</p>	

Nieuwe Kerkstraat 7	
Cultuurhistorische waarde:	1 Authenticiteit: 2
Architectuurhistorische waarde:	2 Zeldzaamheid: 2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3
	
<p>Woonhuis. Eenvoudig eenlaags pand in ambachtelijk-traditionele trant onder schilddak met oude topgevel en met de nokrichting evenwijdig aan de straat. Met latere winkelpui. Ensemble van een reeks kleinere woningen gelegen aan de westzijde van de Nieuwe Kerkstraat. Beeldbepalende ligging binnen de rooilijn en onderdeel van het historische bebouwingsbeeld.</p>	

Appingedam		Koningstraat 7	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Dwarshuis gebouwd rond 1870. Eenlaags pand onder schilddak met nokschoustenen. Uitgevoerd in ambachtelijk-traditionele trant met invloeden van neoclassicisme, o.a. de symmetrische indeling, omlijste entree en daklijst. Beeldbepalende ligging binnen de rooilijn en het historisch bebouwingsbeeld.</p>	

Nieuwe Kerkstraat 1	
Cultuurhistorische waarde:	1 Authenticiteit: 2
Architectuurhistorische waarde:	2 Zeldzaamheid: 2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3
	
<p>Woonhuis. Eenlaags pand onder schilddak met de nokrichting haaks op de straat. Eenvoudig woonhuis in ambachtelijk-traditionele trant. Ensemble van een reeks kleinere woningen gelegen aan de westzijde van de Nieuwe Kerkstraat. Beeldbepalende ligging binnen de rooilijn en onderdeel van het historische bebouwingsbeeld.</p>	

Nieuwe Kerkstraat 5	
Cultuurhistorische waarde:	1 Authenticiteit: 2
Architectuurhistorische waarde:	2 Zeldzaamheid: 2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3
	
<p>Woonhuis. Eenlaags pand onder schilddak met de nokrichting evenwijdig aan de straat. Met blokbepleistering. Eenvoudig woonhuis in ambachtelijk-traditionele trant. Ensemble van een reeks kleinere woningen gelegen aan de westzijde van de Nieuwe Kerkstraat. Beeldbepalende ligging binnen de rooilijn en onderdeel van het historische bebouwingsbeeld.</p>	

Appingedam		Oude Kerkstraat 1	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3		
		<p>Voormalige nutsspaarbank. Gebouwd begin jaren '50 als uitbreiding van het bestaande bankgebouw, Wijkstraat 15. Relatief fors pand, samengesteld volume. In historiserende architectuur. Ensemble met Wijkstraat 15. Zeer beeldbepalend gelegen aan de Wijkstraat tegenover de Nicolaikerk.</p>	

Appingedam		Pottebakkersgang 1	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	1	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3		

Vm. meelschuur en pakhuis, thans woonhuis. Eenlaags pand met zolderverdieping. Uitgevoerd in ambachtelijk-traditionele trant. Beeldbepalend gelegen op de hoek van de Solwerderstraat en naast de R.K. kerk. Gelegen binnen de rooilijn en onderdeel van het historische bebouwingsbeeld. Ensemble met Pottebakkersgang nr. 2 en 3.

Appingedam		Pottebakkersgang 3	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3		

Woonhuis. Eenlaags pand onder schilddak. Uitgevoerd in ambachtelijk-traditionele trant. Beeldbepalend gelegen naast de R.K. kerk. Gelegen binnen de rooilijn en onderdeel van het historische bebouwingsbeeld. Ensemble met Pottebakkersgang nr. 2 en 3.

Appingedam		Sint Annastraat 2, 2a, 2b, 2c	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Vm. smederij/winkel met bovenwoningen. Gebouwd in 1947 naar ontwerp van E. Rozema i.o.v. J. Olthof. Uitgevoerd in traditionalistische architectuur (Delftse School). Voorzien van kenmerkende topgevels met schoorstenen en hangende keuken aan de achterzijde. Zeer beeldbepalende ligging op de hoek van de St. Annastraat-Wijkstraat-Ossedrift.

Appingedam		Sint Annastraat 5	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	1	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Woonhuis met voormalige winkel. Relatief hoog gebouw. Opgetrokken in donkere baksteen. Voorzien van etelage op de begane grond en erker op de verdieping. Uitgevoerd met kenmerken van expressionisme. Beeldbepalende ligging in de rooilijn aan de Sint Annastraat.

Appingedam		Pottebakkersgang 2	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3		

Woonhuis. Eenlaags pand onder schilddak. Uitgevoerd in ambachtelijk-traditionele trant. Beeldbepalend gelegen naast de R.K. kerk. Gelegen binnen de rooilijn en onderdeel van het historische bebouwingsbeeld. Ensemble met Pottebakkersgang nr. 1 en 3.

Appingedam		Sint Annastraat 1a	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Pakhuis. Tweelaags pand met zolderverdieping. Relatief smal en hoog gebouw. Voorzien van kenmerkende pakhuisdeuren met aan weerszijden vensters. Voorgevel met banden in gekleurd metselwerk. Gelegen binnen de rooilijn en onderdeel van het historische bebouwingsbeeld. Ensemble met Wijkstraat 63.

Appingedam		Sint Annastraat 3a	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Winkel-woning. Tweelaags pand onder schilddak met nokschoorstenen en met lijstgevel. In ambachtelijk-traditionele trant. Winkelpui op de begane grond. Latere aanbouwen vallen buiten de aanduiding. Zeer beeldbepalende hoekligging en gelegen binnen de rooilijn.

Appingedam		Sint Annastraat 7	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Winkel-woning. Voormalige bakkerij. Pand onder kap met wolfseinden. Aan straatzijde voorzien van dakopbouw met topgevel. Uitgevoerd in vernieuwingsstijl, kenmerkend is de combinatie van baksteen en pleisterwerk. Zeer beeldbepalende hoekligging aan het Damsterdiep nabij de Bredebrug.

Appingedam		Sint-Jansplein 1	
Cultuurhistorische waarde:	3	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
	<p>Voormalig diaconiegasthuis, gebouwd in 1909. Eenlaags pand onder schilddak en voorzien van een brede trapgevel. Uitgevoerd in neorenaissance stijl. Representant armenzorg. Beeldbepalende teruggerooide ligging, naast woonhuis en vm. Notariskantoor / secretarie (rijksmonument)</p>		

Appingedam		Solwerderstraat 2	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
	<p>Woonhuis met winkel. Tweelaags pand met aan de achterzijde een kelderderdieping. Voorzien van lijstgevel en blokbepleistering. Met winkelpui in voorgevel. Achterzijde gelegen aan het Damsterdiep. Beeldbepalende ligging aan zowel de Solwerderstraat als het Damsterdiep. Onderdeel van het historische bebouwingsbeeld.</p>		

Appingedam		Solwerderstraat 20	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3		
	<p>Voormalige winkel-woning. Eenlaags pand met souterain en onder mansardedak tussen topgevels. Met hangende keuken aan de zijde van het Damsterdiep. Voorgevel met winkelpui en gedecoreerde topgevel met venster. Beeldbepalend gelegen binnen de rooilijn en onderdeel van het historische bouwingsbeeld.</p>		

Appingedam		Solwerderstraat 28	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
	<p>Voormalige winkel-woning. Eenlaags pand onder zadeldak tussen topgevels. Voorgevel met winkelpui. Beeldbepalend gelegen binnen de rooilijn en onderdeel van het historische bouwingsbeeld.</p>		

Appingedam		Snelgersmastraat 27	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
	<p>Woonhuis met schuur. Woning uitgevoerd als dwarshuis. Schuur asymmetrisch achter de woning geplaatst. Voorhuis in ambachtelijk-traditionele trant met invloeden van neoclassicisme, o.a. daklijst en vensters met wenkbrauwbogen. Beeldbepalende ligging in de bocht van de weg.</p>		

Appingedam		Solwerderstraat 6	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	3	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3		
	<p>Voormalige spaarbank met bovenwoning, gebouwd in 1906. Vrijstaand tweelaags pand onder schilddak. Met kenmerken van vernieuwingsstijl. Voorzien van lijstgevel, vensters met half rond bovenlicht, gebruik van o.a. decoratie in gekleurd metselwerk, mozaïek en gestucte elementen. Beeldbepalend binnen de rooilijn en onderdeel historisch bouwingsbeeld Solwerderstraat.</p>		

Appingedam		Solwerderstraat 26	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
	<p>Woonhuis. Eenlaags pand onder schilddak met nokschoustenen. In ambachtelijk-traditionele trant, met o.a. blokbepleistering, lijstgevel en dakopbouwen. Souterain aan de zijde van het Damsterdiep. Beeldbepalend gelegen binnen de rooilijn en onderdeel van het historische bouwingsbeeld.</p>		

Appingedam		Solwerderstraat 30	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
	<p>Woonhuis. Relatief ondiep gebouw. Eenlaags pand onder hoog schilddak. In ambachtelijk-traditionele trant, o.a. voorzien van 6-ruits vensters en daklijst. Beeldbepalend gelegen binnen de rooilijn en onderdeel van het historische bouwingsbeeld.</p>		

Appingedam		Solwerderstraat 38	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Winkel-woning. Tweelaags pand met souterain aan het Damsterdiep. Onder afgeknot schilddak. Voorzien van winkelpui en klein balkon. Met decoratief gebruik van gele baksteen. Beeldbepalend gelegen op de hoek van de Solwerderstraat en de steeg naar de Smalle brug. Binnen de rooilijn en onderdeel van het historische bouwingsbeeld.</p>	

Appingedam		Solwerderstraat 44	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Voormalige winkel-woning. Eenlaags pand met souterain aan de achterzijde. Aan de Solwerderstraat een dakopbouw en venster op de hoek. Aan het Damsterdiep erker en gevel met kenmerkende halfronde bekroning. Beeldbepalend gelegen aan zowel de Solwerderstraat als het Damsterdiep.</p>	

Appingedam		Solwerderstraat 46a-46b	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Winkel-woning. Tweelaags pand met souterain aan de achterzijde. Kenmerkend metselwerk in vernieuwingsstijl. Deels voorzien van blokpleistering. Beeldbepalend gelegen aan zowel de Solwerderstraat als het Damsterdiep.</p>	

Appingedam		Solwerderstraat 53	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	3	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Winkel-woning. Locatie van voormalige edele heerd. Eenlaags pand onder zadeldak tussen topgevels. Relatief ondiep perceel. Voorgevel voorzien van decoratieve elementen in natuursteen in eclectische stijl. Met centraal een winkelruit, hierboven een samengesteld venster. Entree in portiek. Beeldbepalend onderdeel historische bebouwing aan de Solwerderstraat.</p>	

Appingedam		Solwerderstraat 40	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	1	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Winkel-woning. Pand onder afgeknot dak. Gevel aan de Solwerderstraat voorzien van pleisterlaag en decoraties in metselwerk, o.a. een attiek. Met etalage. Beeldbepalende ligging binnen de rooilijn aan de Solwerderstraat en met achterzijde aan het Damsterdiep.</p>	

Appingedam		Solwerderstraat 45-47	
Cultuurhistorische waarde:	3	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>R.K. St.-Nicolaaskerk. Gebouwd in 1900-01 naar ontwerp van A. Ebbens en A.J. van Schaik. Neogotische kruiskerk met smalle toren. Gebouwd op locatie van ouder kerkgebouw. Sterk teruggerooide ligging aan de Solwerderstraat. Ook beeldbepalend aan de zijde van het Kattendiep. Ensemble met naastgelegen vm. pastorie (rijksmonument).</p>	

Appingedam		Solwerderstraat 46	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Winkel. Eenlaags pand met souterain. Aan voorzijde met een winkelpui en dakopbouw. Zijde aan het Damsterdiep met een serre. Voorzien van geprofileerde daklijst, omlijste vensters en blokpleistering. Zeer beeldbepalend gelegen op de hoek van de Solwerderstraat en de Sint Annastraat, bij de Brede brug. Binnen de rooilijn en onderdeel historisch bebouwingsbeeld.</p>	

Appingedam		Solwerderstraat 55, 55b	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	1	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Woonhuis. Locatie van voormalige edele heerd. Mogelijk oude kern. Relatief hoog pand. Voorgevel voorzien van lijstgevel. Op onderdelen vernieuwd. Beeldbepalende ligging aan de Solwerderstraat.</p>	

Appingedam		Solwerderstraat 57	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Voormalig pakhuis. Tweelaags pand met zolderverdieping. Relatief smal en hoog gebouw. Voorzien van kenmerkende deuren op de verdieping en hijsbalk. Voorgevel begane grond gewijzigd. Beeldbepalende ligging in de rooilijn en onderdeel van het historische bebouwingsbeeld.</p>	

Appingedam		Solwerderstraat 61	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Woonhuis. Eenlaags pand met zolderverdieping. Mogelijk met oudere kern uit 1765. Voorgevel met lijstgevel voorzien van zogeheten 'oren'. In ambachtelijk-traditionele trant. Beeldbepalend gelegen binnen de rooilijn aan de Solwerderstraat-Oost.</p>	

Appingedam		Solwerderstraat 64	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Woonhuis. Pand op mogelijk oudere fundamenten. Woning uitgevoerd met kenmerken van vernieuwingsstijl, o.a. gestucte voorgevel met decoratieve elementen in metselwerk, afgewolfde topgevel. Beeldbepalend gelegen binnen de rooilijn en onderdeel van het historische bebouwingsbeeld.</p>	

Appingedam		Solwerderstraat 77	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Voormalige winkel-woning. Eenlaags pand met de nokrichting haaks op de straat gelegen. Voorgevel met winkelpui aan de linker zijde en woning aan de rechter zijde, voorzien van lijstgevel. Uitgevoerd in ambachtelijk-traditionele trant. Beeldbepalend gelegen binnen de rooilijn en onderdeel van het historische bebouwingsbeeld.</p>	

Appingedam		Solwerderstraat 59	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Voormalige winkel-woning. Locatie van voormalige edele heerd. Eenlaags pand onder zadeldak tussen topgevels. Voorgevel in traditionalistische architectuur (Delftse School), voorzien van winkelpui. Beeldbepalend gelegen binnen de rooilijn aan de Solwerderstraat-Oost.</p>	

Appingedam		Solwerderstraat 63	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	1	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Voormalige winkel-woning. Eenlaags pand met zolderverdieping. Mogelijk met oudere kern. In ambachtelijk-traditionele trant. Lijstgevel voorzien van 'oren' waarbij schijnvensters zijn uitgevoerd met luiken. Indeling van de voorgevel op de begane grond gewijzigd en van ondergeschikt belang. Beeldbepalend gelegen aan de Solwerderstraat-Oost.</p>	

Appingedam		Solwerderstraat 76-78	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
		<p>Dubbel woonhuis met voormalige winkel. Eenlaags pand met de nokrichting evenwijdig aan de weg gelegen. Onder dubbel zadeldak tussen topgevels. Uitgevoerd in ambachtelijk-traditionele trant. Linker deel met winkelpui. Beeldbepalend gelegen binnen de rooilijn en onderdeel van het historische bebouwingsbeeld.</p>	

Appingedam		Solwerderstraat 79	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	1	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	1		
		<p>Woonhuis. Oorspronkelijk 19e eeuwse woonhuis welke in een latere fase is verhoogd en de voor- en achtergevel is gewijzigd. Voorbeeld van reconstructie waarbij gebruik is gemaakt van een trapgevel, een geveltype dat in Appingedam vaker voorkomt. Beeldbepalende ligging aan de Solwerderstraat-Oost.</p>	

Appingedam		Stationsstraat 2-2a, 4	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	3	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Woongebouw met winkelruimte. Gebouwd in 1923 naar ontwerp van de Damster architect Evert Rozema. Pand uitgevoerd in rijke expressionistische architectuur, o.a. voorzien van verticale pannen, decoratief gebruik metselwerk en diverse sierelementen. Op de gebogen hoek drielaags en met winkel op de begane grond. Zeer beeldbepalende hoekligging.

Appingedam		Wijkstraat 3	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Woonhuis gebouwd rond 1900. Eenlaags pand onder schilddak met nokschorstenen. Eenvoudig woonhuis uitgevoerd in ambachtelijk-traditionele trant. Voorbeeld van woonbebouwing rond 1900. Beeldbepalende teruggerooide ligging, tussen het vm. Notariskantoor / secretarie (rijksmonument) en diaconiegasthuis.

Appingedam		Wijkstraat 12	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	3	Zeldzaamheid:	3
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3		

Voormalige Rotterdamsche Bank, gebouwd in 1953 naar ontwerp van de architect A.J. Kropholler in traditionalistische architectuur (Delftse School). Tweelaags pand onder zadeldak tussen puntgevels. Zorgvuldige detaillering. Vanaf de j. '60 tot 1995 in gebruik geweest bij de gemeente. Zeer beeldbepalende ligging op de hoek van de Wijkstraat, nabij de Nicolaikerkerk.

Appingedam		Wijkstraat 21, Oude Kerkstraat 2	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3		

Woonhuis. Mogelijk met 17e-eeuwse kern. Gevels met uiterlijk uit ca. 1850. Tweelaags pand onder schilddak met nokschorstenen. O.a. voorzien van lijstgevel en blokbepleistering. Beeldbepalende hoekligging Wijkstraat en Oude Kerkstraat. Onderdeel van historisch bebouwingsbeeld.

Appingedam		Vicarieplaats 1	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Voormalige pastorie. Gebouwd in de laatste kwart van de 19e eeuw en in latere fases uitgebreid aan de westzijde. Tweelaags gebouw op U-vormige plattegrond. Teruggerooide ligging, onderdeel kerkelijk ensemble.

Appingedam		Wijkstraat 8	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	3	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3		

Villa met aangebouwde smederij, gebouwd rond 1900. Pand op samengestelde plattegrond. Uitgevoerd in eclectische architectuur, o.a. voorzien van gestucte banden, mozaïek in de boogtrommels en decoratie op de beide topgevels. Zeer beeldbepalende ligging op de kruising van de Wijkstraat met de Kniestraat.

Appingedam		Wijkstraat 15, 15a, 15b, 15c	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3		

Voormalige nutsspaarbank, gebouwd in 1897. Villavormig pand op samengestelde plattegrond. Voorzien van topgevel. Uitgevoerd met kenmerken van neorenaissance. Ensemble met naastgelegen uitbreiding van het bankgebouw (Oude Kerkstraat 1). Beeldbepalende ligging aan het kerkplein.

Appingedam		Wijkstraat 23	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	1	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Winkel-woning. Eenlaags pand in ambachtelijk-traditionele trant, o.a. voorzien van lijstgevel. Beeldbepalende ligging binnen de rooilijn en tegenover de toren en kerk. Met name van belang vanwege de ligging.

Appingedam		Wijkstraat 27	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3		
	<p>Woonhuis. Eenlaags pand onder zadeldak tussen topgevels, met de nok evenwijdig aan de Wijkstraat gelegen. Voorzien van o.a. verhoogde middenrisaliet. Onderdeel van complex woningen aan Nieuwe Kerkstraat. Beeldbepalende hoekligging tegenover de kerk en toren.</p>		

Appingedam		Wijkstraat 30	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	3		
	<p>Voormalige Franse School, later in gebruik geweest als ULO en nu kerkelijk verenigingsgebouw. Oorspr. eind 19e eeuws gebouw op rechthoekige plattegrond en onder schilddak en voorzien van latere, historiserende trapgevel ontworpen door Rozema. Zeer beeldbepalend gelegen aan het kerkplein, vormt een ensemble met de kerk met toren.</p>		

Appingedam		Wijkstraat 44	
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	1	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
	<p>Voormalig hotel Het wapen van Leiden. Gebouwd in circa 1950 op locatie van ouder hotel. Thans restaurant. Relatief fors volume. Tweelaags onderschilddak en uitgevoerd in traditionalistische architectuur (Delftse School). Beeldbepalend volume aan de Wijkstraat.</p>		

Appingedam		Wijkstraat 52, 52a, 52b, 52c	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
	<p>Woonhuis gebouwd in circa 1900. Woning uitgevoerd als dwarshuis in rijk gedecoreerde eclectische architectuur, o.a. voorzien van dakopbouw met fronton, gestucte speklagen, mozaïek in de boogtrommels. Beeldbepalend gelegen binnen de rooilijn en het historisch bebouwingsbeeld.</p>		

Appingedam		Wijkstraat 29, Nieuwe Kerkstraat 2-2a	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
	<p>Winkel-woning gebouwd rond 1910. Tweelaags pand onder afgeknot schilddak. Uitgevoerd met kenmerken van vernieuwingsstijl, o.a. portiek, sierelementen van natuursteen, brede dakoverstek en muurankers. Zeer beeldbepalende ligging op de hoek van de Wijkstraat en de Nieuwe Kerkstraat, nabij de kerk. In de gevel kogelgaten van WOII.</p>		

Appingedam		Wijkstraat 37, 39	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	3	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
	<p>Dubbel woonhuis. Gebouwd in 1926 naar ontwerp van de Damster architect Evert Rozema. Voorzien van een onderdoorgang in het midden voor het doorgangsrecht voor panden aan de Dijkstraat. Uitgevoerd in rijk gedetailleerde, regionale variant van Amsterdamse Schoolstijl. Beeldbepalende ligging in de rooilijn aan de Wijkstraat.</p>		

Appingedam		Wijkstraat 50	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
	<p>Voormalige winkel-woning gebouwd in circa 1860. Uitgevoerd als dwarshuis, met winkeldeel aan linker zijde en woongedeelte aan rechter zijde. Voorzien van blokbepleistering en vensters met fronton. Beeldbepalend gelegen binnen de rooilijn en het historisch bebouwingsbeeld.</p>		

Appingedam		Wijkstraat 55	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		
	<p>Woonhuis. Eenlaags pand onder afgeknot schilddak. Voorgevel uitgevoerd met kenmerken van eclectische architectuur, o.a. boogtrommels met mozaïek en gestucte banden. Beeldbepalende ligging binnen de rooilijn van de Wijkstraat en onderdeel van het historische bebouwingsbeeld.</p>		

Appingedam		Wijkstraat 63	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	1
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Winkel-woning. Eenlaags pand onder afgeknot schilddak. Voorzijde aan de Wijkstraat met eclecticische gevel, wit gepleisterd en rijk gedecoreerd. Woongedeelte aan de Sint Annastraat. Zeer beeldbepalende hoekligging. Ensemble met Sint Annastraat 1a.

Appingedam		Wijkstraat 68	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

Winkel-woning gebouwd in circa 1930. Tweelaags pand onder tentdak met breed dakoverstek. Uitgevoerd in Interbellumarchitectuur, o.a. voorzien van halfronde accenten op de hoek en winkelpui. Beeldbepalende ligging in de as van de Sint Annastraat.

Karakteristieke objecten beschermd dorpsgezicht Marsum

- Legenda
- Karakteristieke objecten
 - ▲ Rijksmonumenten
 - ▭ Grens beschermd gezicht

Appingedam		Marsumerweg 8	
Cultuurhistorische waarde:	1	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	2	Zeldzaamheid:	1
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	2		

	<p>Boerderij, gebouwd in 1907-08. Boerderij met aangebouwde bijschuur. Uitgevoerd in ambachtelijk-traditionele. Gebouwd na het afgraven van grote delen van de wierde. Beeldbepalende ligging aan de buitenzijde van de ossengang rond de wierde van Marsum.</p>
--	--

3. Waarderingscriteria

Het object of complex wordt aangemerkt als karakteristiek voor de gemeente Eemsdelta op grond van de volgende criteria:

Cultuurhistorische waarde, met als leidraad:

- het belang van het object / complex als bijzondere uitdrukking van een lokale culturele, sociaal-economische, maatschappelijke en/of wetenschappelijke ontwikkeling;
- het belang van het object / complex als uitdrukking van een emotionele band of beleving van de bewoners met het gebied.

Architectuurhistorische waarde, zich uitend in één of meer van de volgende punten:

- het belang van het object / complex voor de geschiedenis van de architectuur van het exterieur;
- het belang van het object / complex voor het oeuvre van een architect, stedenbouwkundige of ontwerper;
- het belang van het object / complex vanwege de esthetische kwaliteiten van het ontwerp;
- het belang van het object / complex vanwege bijzonder materiaalgebruik, detaillering en constructie van het ontwerp (of onderdelen daarvan);
- het belang van het object / complex vanwege het innovatieve karakter als uitdrukking van een technische of typologische ontwikkeling.

Stedenbouwkundig-landschappelijke/ensemble waarde, met als leidraad:

- de betekenis van het object / complex vanwege de situering en de ruimtelijke relaties met de omgeving;
- de betekenis van het object / complex als essentieel onderdeel of representant van een groter geheel, dat cultuurhistorisch, architectuurhistorisch en/of stedenbouwkundig-landschappelijk van belang is.

Authenticiteit:

- de betekenis van het object / complex vanwege de authenticiteit van het ontwerp (of onderdelen daarvan);
het belang van het object / complex in relatie tot de structurele en/of visuele gaafheid van de rurale omgeving of directe omgevingsruimte.

Zeldzaamheid:

- het belang van het object / complex vanwege de architectonische, stedenbouwkundig-landschappelijke, bouwtechnische, typologische en/of functionele zeldzaamheid in het gebied van de gemeente Eemsdelta.

Score

Per criterium kunnen de objecten tot drie punten scoren:

0 punten	geen waarde
1 punt	aanwezige waarde
2 punten	hoge waarde
3 punten	zeer hoge waarde

4. Bronnenlijst

Literatuur

- A. Hoft, *Vissen rond de Floem: een bijdrage tot het historisch-topografisch onderzoek van de ontwikkeling van de stad Appingedam tot 1810*, Groningen 1990
- J.T. Possel, M. van der Werff, J.B. Wolters, *Monumenten Inventarisatie Project provincie Groningen: Appingedam, gemeentebeschrijving regio Hogeland*, Groningen z.j.
- Rijksdienst voor de Monumentenzorg, *Masrum, gemeente Appingedam: toelichting bij het besluit tot aanwijzing van Masrum als beschermd dorpsgezicht*, Zeist 1987
- Rijksdienst voor de Monumentenzorg, *Toelichting bij de beschikking tot aanwijzing van een beschermd stadgezicht Appingedam, gemeente Appingedam*, 1972
- Rijksdienst voor de Monumentenzorg, *Toelichting bij het besluit tot uitbreiding van het beschermde stadsgezicht Appingedam, gemeente Appingedam*, Zeist 1987
- Ronald Stenvert, e.a. *Monumenten in Nederland, Groningen*, Zwolle 1998

Websites

- www.bagviewer.kadaster.nl
- www.beeldbankgroningen.nl
- www.hisgis.nl/hisgis/gewesten/groningen/groningen
- www.topotijdreis.nl